

szertárosa, akinél gondosabban soha nem gondolhatja senki egy egyesület holmiját. Azt gondoltam, csak visszajön hamarosan, addig a szertárt magam kezelem. De azóta sem láttam őt; állítólag Turkesztánban volt hadifogoly, Perzsián át szökni akart, de elfogták és várfogságra ítélték. Viszontlátjuk-e valaha?

Jöttek a többiek, ki vidáman, ki könnyes szemmel bucsúzva; lassankint a KEAC összes tisztségeit átvettem; elvitték a legfiatalabbakat is, egész egyedül maradtam. A szamosparti híres sportpályán fejét felütötte a gaz, akárcsak a politika terein; a tennispályákon kinőtt a burján. Árva elhagyatottságomban olykor kimentem a sporttelepre, botommal megszurkáltam a bozótos töviseket, aztán nehéz szívvel megint haza bandukoltam. Jöttek a gyászos hírek; Repeczky elesett Galicziában. Kitűnő futónk, Farkas, akitől rendkívül sokat vártunk, özvegy édes anyjának egyetlen gyermeke, a Kárpátokban vérzett el. És követte őket a vitéz gyerkőcök hosszú sora.

Majd kezdtek hazaszállingózni a sebesültek, lábba-
dozók. Alig tudtak járni, már jöttek dresszért és labdáért. Legjobban a footballisták uszták meg a háborút. Közülük csak szegény Walter maradt a harc mezején, a Visztula mellett érte őt szíven egy hegyes orosz golyó; a többiek valahogy mind hazavergődtek. Ebből is látszik, hogy jó footballozók, mert a minden oldalról, folyton reájuk leselkedő és őket folyton elgáncsolni akaró Halált is ki tudták driblizni.

Ámde alig verődöttünk össze, már kezdtek jelentkezni a nyomorult kalandorok által rendezett nemzeti öngyilkosság következményei; rongyos darócruhában, rongyba csavart lábukon rongyos bocskorban, rossz puszkájukat madzagra kötve, sompolyogtak elő a Balkán vidékére, először azon a címen, hogy ők csak rendet jönnek teremteni. Féltek saját árnyékuktól is és rettegtek minden levél zörrenésétől; megtiltották, hogy három ember egymással találkozzék s nekem is parancsot küldtek, hogy mindennemű „sedince“, vagyis bármilyen összejövetel, verseny vagy tréning, tilos. Látván, hogy nincs semmi veszély, lassankint dagadozni kezdett az önérzetük és saját szemükben is hódítóknak kezdtek feltűnni. Ehhez képest lepecsételt raktárszobánkat feltörték, fegyvereket keresve állandóan házkutatásokat rendeztek, a KEAC butorait, mindennemű felszerelését elvették. Nem is volt mit hová küldeni, mert a Királyhágón innen azalatt fegyházi alakok mutatták meg, hogy hogyan tudnak ők kormányozni. Majd elvették lakásainkat is, s holminkat és gyermekeinket vagonba rakva, elindultunk erre az ellenségek oceánjától körülvett szigetre, amelyet most Magyarországnak neveznek.

És most itt állunk. Az öregek megbuktak az élet vizsgáján. A fiatalságnak jobban kell erre elkészülnie. A testedzést is más szemmel nézzük, mint régebben. Azelőtt ez multság volt, szenvedély vagy luxus; azt néztük, hogy ki az igazán tehetséges sportember, azt oktattuk, biztattuk és büszkélkedtünk vele, ha kineveltük. A többivel nem sokat törődünk.

Most más célokat kell kitűznünk. Nem egyes eredményekre, hanem tömegsportra törekszünk. Mindenkinek, kivétel nélkül, fejlesztenie kell képességeit. Mindenkinek edzenie kell magát, fokoznia ellenálló erejét, növelnie bátorságát, nehogy mindjárt váltólázi kapjon, ha felhő szakad rá, nehogy vörös színben égjen a szeme, ha egy kis baj van, és nehogy elveszítse lélekjelenlétét, ha a barázda tulsó végén egy pár bocskort lát. Régebben ez volt a jelszavunk, hogy „ép testben ép lélek“. Programunk megváltozott, jelmondatunk kibővült és most már így szól, hogy

„ép test, ép lélek, ép Magyarország“.

Kommentár nélkül. . .

(Az *Aurora* 1921. december 28. számából.) Az 1920. évi általános sztrájk alkalmával Jassyban is, mint az oláh uralom egész területén összefogdosta a Sziguranca a sztrájkoló munkásoknak nemcsak vezetőit, hanem a sztrájkban résztvevő mindenféle munkást ezerszámra. Jassyban nyolcszáz munkást tartóztattak le, illetőleg ennyien maradtak életben a letartóztatottak közül és ezek saját aláírásukkal ellátott memorandumot bíztak Tanase képviselőre, hogy hozza nyilvánosságra. A memorandum szerint a munkásokat az utcákon és lakásaikon összefogva a Sziguranca helyiségébe vitték, ahol végigverve őket, a katonai térparancsnoksághoz tették át, ahol vallatás, az ott külön előre előkészített kínzókamrákban történt. Belépéskor egyenként jelentkeztették őket. Stoenescu alezredes, Manea főhadnagy verték itt fejbe és mellbe őket s úgy kísértették az említett kínzókamrába, melyben a vallatást egy Marian nevű őrmester vezette. Az áldozatokat levetkőztették, lefektették úgy, hogy arcuk egyik ágyba jutott, lábuk a másikba, két csendőr rájuk ült és izelítőnek ebben a függő helyzetben fejükétől sarkukig végigverték őket dróttal befont bikacsóggal. Átlag kétszáz ütést kapot mindenki, azonfelül Stoenescu alezredes szellemes megjegyzése szerint néhány ingyenes pótlékot.

Innen a csendőrkaszárnnyába vitték őket. Itt egy 30 méternyi mély földalati helyiségbe terelték őket. A helyiség feneke el volt öntve vízzel és sárral. Másnap Berescu százados és két őrmester verte itt őket kardmarkolattal és puskatussal fejbe és mellbe. Két hétig kísértették Botez szigurancafőnök rendeletéből a térparancsnokságról a csendőrségre és vissza őket és mindkét helyen naponként ismétlődött a fent leirt kínzás. Akkor kezdtek hozzá a komoly vallatáshoz. Az áldozatok szemláltára cipelték be a üstöket, töltötték meg vízzel a hordókat, rakták a vasakat, láncokat, fadorongokat és végre éjjélkor hozzákezdtek a biztosok és detektívek a vallatáshoz. A helyiségeket a rendőrség hivatalosan pokolnak nevezte el s a pokolban a vallatás azzal kezdődött, hogy a bevitt munkás fejét, szemét torkát és fülét addig ütötték, amíg elájult. Azután magához térítették. Az élesztés úgy történt, hogy az ügyeletes csendőr egy üst hideg vizet a fejére borított. Ekkor az áldozatot most már mellén és tenyerén verték addig, amíg összerogyott. Akkor kezeit egy üst hideg vízbe dugták, amíg feldagadt. Azután kezeit és lábait láncokkal összekötötték úgy, hogy térdét kezei közé szorították, térde alatt egy fadorongot keresztüldugtak, aztán két csendőr a dorongnál fogva felemelte, hogy meztelen talpuk a levegőbe került. Ekkor a detektívek talpaikat verték homokkal töltött tömlőkkel. Egész vallatás alatt más csendőrök folyton vizet töltöttek szájukba, hogy kiabálásukat megakadályozzák.

Ez a kínzás három-öt óra hosszat tartott, akkor feloldták az áldozatot, újra végig verték és futtatták az udvaron, hogy vére újra mozgásba jöjjön. A nőknek emlőit és hátát verték a revolver agyával. Egy miniszter, akinek nevét is meg fogja mondani Tanase képviselő, a maga helyén és idejében, azzal indokolta ezt az eljárást: „Az oláh szocialistákat észre akarják téríteni, a zsidó szocialistákat ki fogjuk irtani.“ Őt magát a Tarbu Frumosi csendőrkaszárnnyában Dascalescu és Popovici őrmesterek puskaagyai úgy összeverték, hogy fején, torkán, fülein máig is érzi e verés következményeit.

Bukovinában a kínzásokat a következők intézték, rendelték és hajtották végre: Turcanu ezredes, Petrescu, Turtureanu, Grigulescu őrnagyok, Nicolau százados, Curis, Fisai, Chira, Gheorghiescu, Halip és Munteanu főhadnagyok, Sarghie és Puhoata hadnagyok, Reluca és Negrea őrmesterek és Hasciuc szakaszvezető.

A legválogatottabb kinzások közt szerepelt az is, hogy szuronyokat megütésítették és a kihallgatottak kezébe szorították addig, míg a hus is megperzselődött s ezalatt bottal szemüket verték úgy, hogy igen sokan megvakultak. Másoknak szeges vasörveket vertek a nyakára, úgy hogy darabokban szakad le a hus is, másoknak mellét és vállát betörték úgy, hogy rokkantak maradtak.

A bukovinai vallatások egyik módja volt, hogy a szerencsétlen áldozatokat, miután végigverték, egymásra fektették a fal mellett, mint a fahasábokat s így tartották őket egész éjjel. A legelső öt meg is fulladt. Nagyon soknak harapófogókkal tépték ki a körmét, másoknak izzó reszelővel égítették le az orrát és sebeztek ki a talpát. Az áldozatok neveit is előadja Tanase a per folyamán.

A Szegedi-Csongrádi Takarékpénztár közgyűlése.

Városunk legrégebbi és legtekintélyesebb pénzügyintézete, a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár, vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta meg 77. rendes közgyűlését az intézet székházában, a részvényesek igen nagy érdeklődése mellett.

Szarvady Lajos elnök nyitotta meg és vezette a közgyűlést s a napirend előtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg arról a veszteségről, ami Csányi Sándor igazgatósági tag, Becsey Károly dr. felügyelő-bizottsági tag és Eisner Ignác mapi-biztos elhunytával az intézetet érte. Indítványára a közgyűlés a gyászbeszéd felett érzett részvétének jegyzőkönyvileg ad kifejezést.

Ezután a közgyűlés a napirendre tért át és Koós Elemér vezérigazgató előterjesztésében elfogadta az igazgatóság jelentését az 1921. üzletévről s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megszavazta.

Az előterjesztett mérleg szerint a múlt évi tiszta haszon összesen 5.367.055 korona 89 fillérrel szerepel, melynek az igazgatóság és felügyelő-bizottság által egyöntetűen előterjesztett felosztásához a közgyűlés hozzájárult.

Eszerint az alapszabályszerű javadalmazások, jótékony és kulturális célokat szolgáló adakozások, tiszti jutalmazások, a megfelelő alapok tekintélyes dotálása mellett osztalékra 12.000 darab részvény után 3.300.000 korona kerül kiosztásra s a közgyűlés határozata folytán a részvényenként eső 275 korona osztalék a 26. számú szelvény ellenében f. é. április hó 10-étől ekzdve az intézet pénztáránál, továbbá a Magyar Általános Hitelbanknál Budapesten, a rendes pénztári órák alatt költségmentesen fog beváltatni.

A napirend további során sor került az igazgatóságnak az alapítói felemelése iránti javaslatára, melyet a közgyűlés elfogadott.

A közgyűlés határozata folytán 4000 darab egyenkint 1500 korona névértékű új részvény fog kibocsátatni, mely részvények 5000 korona árban elővételi joggal a régi részvényeseknek van felajánlva.

A részvényesek ezen határozat folytán minden 3 régi részvény után egy új részvényre gyakorolhatják az elővételi jogot 5000 korona árban, melyből 1500 korona az alapítókéhoz, 3500 korona pedig a tartalékalaphoz fog csatoltatni. Az esetleg nem gyakorolt elővételi jogok után fennmaradó új részvények is a részvényeseknek ajánlatnak fel elsőbbségi joggal, amire vonatkozó igényüket a részvényesek az elővételi jog gyakorlása alkalmával tartoznak bejelenteni. Az új részvények ára 5500 korona, melyből 1500 korona az alapítókéhoz, 4000 korona a tartalékalaphoz fog csatoltatni. Az új megmaradt részvények a jelentkezett részvényesek között egyenkint fognak kiosztatni.

Az elővételi jog igénybevételére 1922 május 1-től 1922 június 1-éig a régi részvények bemutatása és lebélyezése mellett jelentendő be s ugyanakkor részvényenkint 5000 korona 1922 január hó 1-től a befizetés napjáig számítandó 4 százalékos kamattal fizetendő be.

A bejelentett igény alapján átveendő új részvényekre 5500 korona 1922 június 15-től 1922 június 30-áig fizetendő be ugyancsak 1922 január 1-től járó 4 százalékos kamattal.

Ezeknek a végrehajtása után az intézet saját tőkéi 75.130.815 korona 63 fillér fognak képviselni.

Az alapszabályok megfelelő szakaszainak javasolt módosításához a közgyűlés hozzájárult s ezután a választásokra lért át. Egyhangúlag megválasztott a megüresedett igazgatósági tisztségi helyre Eszes Imre malomtulajdonos és földbírtokos, a felügyelő-bizottság tagjaivá Pálffy József dr., Fluck Dezső, Gál Ferenc, Grüner Géza és Kup Gyula, a megüresedett választmányi tisztségi helyekre pedig Bohn József és Hutter Károly.

A lelkes hangulatban és a részvényesek meleg érdeklődése mellett lefolyt közgyűlés ezzel véget ért.

Dani bá hezzaszólásai.

Sok husét másodnapját kívánok kijeteknek örömmel, egészséggel, békességgel s áldással istádom. Aggyon a jó Isten kijeteknek örömet a gyermekeikbe, egészséget a becses családjukba, békességet az asszonyok körül, áldást az élő marháikba s a termő határba, mege'gedést a házik tájékára!

Ijenformálagos szavazattal köszöntöttük husét másodnapját most hat esztendeje Arkoson a tiszteletes urnál. Akkoriba Bedábel Káruj vót az esső szóvivő, met hát ő vót a legfortéjosabb ember a gyülekezetbe. Ahogy elmondta a szónoklatot, bódog ünnapokat kívántunk a tiszteletes urnak, felhanyítottunk egy-egy jőpohár gabona pálinkát s férőbb huzódtunk egy cseppet, hogy meghal-gassuk a gyermekek rigmissát. Ezek között a Máriék fiacskája vót a legakkurátosabb, amijik ojanformálag eszköztölte a rigmust, hogy aszongya:

„Erdőbe jártam
Küs özet láttam.
Megakart döfni
Szabad megöntözni?“

Kapott es érte annyi verestojást a gyermek, hogy elig tudta belé-gyömmöszölni a zsebruhájába.

Azután még egy nihány szót vátottunk a tiszteletes urral s osztán kiesegeltünk a kapuelejibe s letelepedtünk az öregek köz-i a sánc martjára. A gyermekek dilinkát duvasztottak a patak martján s kopóba hajigálták a veres tojásokat. A leányok esze-facsarodtak egy csukorékba s úgy tettek mintha eszre sem vennék a legényeket (de azétt megláccolt rajtik, hogy nem ojan a besső megnyilvánulsik, mint a küsső). Mü öregek lassacskdán pipáz-gattunk a sánc martján s eldiskurálgattunk erről es arról es. A fér-fijak beszéltek az üdei termésről s a politikáról, a fehérsnépek pedik legtöbbet beszéltek az egymás bajáról.

De hát az akkori üdőkbe más vót a sorja istádom a székely embernek. Akkoriba még nem vótak ott ezek a henger . . . svédek — akarom mondani ezek az izék istádom (nem trom ki istádom, hogy oláhok, met attól tartok, hogy mikor hazamenyek rejám es kirójják azt a 25 százalékos küssebségi adói). Akkoriba még nem hitták „csoportosulásnak,“ hogyha két-három ember lekuporodott a sánc martjára s eldiskurálgattott erről es arról es. Akkoriba még árkosi vót az árkosi bíró, de most mán ezt es Bukurestből küdik. Akkoriba még hangosan mondta a huséti rigmust a Mária fiacskája, de most a gyermek es csak leptibe csugja nagytatájának, hogy aszongya:

„Erdőbe jártam
Oláhot láttam
Megakart döfni
Szabad megöntözni?“

No de mán tovább nem es botránkozotatom kijeteket, met eisce mán eddig es erőst kifárasztottam az eszmélettyiket. De hát úgy vagyok véle istállom, hogy ijenkor a husvéti ünnapok tájékán furtonoson kívánokzik belőlem kifelé a huséti hangulat. S osztáng hát arról sem tehetek, hogyha jobb szüvvel gondolok az árkosi husvétra, mint a szegedire. Met higgyék meg istádom, arrafelé még csak a tyukok es pirosabbat tojnak.

Színházi heti műsor.

Kedd: Armentano Francesco, a nápolyi Lirico operaház első tenoristájának vendégfelléptével Traviata opera, bérletszünet, premierárak.

Szerda, először: A sárga keztyű dráma, premierbérlet A. 56.

Csütörtök: Armentano Francesco, a nápolyi Lirico operaház első tenoristájának bucsufelléptével Szevillai borbély opera. Péntek: A sárga keztyű dráma, premierbérlet B. 56.

Szombat, először: A hollandi menyecske operett, premierbérlet B. 57.

Vasárnap délután: Vereshaju, népszínmű.

Vasárnap este: A hollandi menyecske, operett, bérletszünet.

Hétfő: A hollandi menyecske, operett, premierbérlet A. 57.